

Plantedirektoratet
Sektor for Miljø
Den 7 januar 2008
J.nr.: PD 07-440-000001
SMJ / MEDH

Redegørelse om lovovervågning af Lov om drift af landbrugsjorder

1. INDLEDNING

1.1. Baggrundsinformation om Lov om drift af landbrugsjorder

Lov om drift af landbrugsjorder¹ trådte i kraft den 1. september 2004. Loven er udmøntet i fire bekendtgørelser: Bekendtgørelse om jordressourcernes anvendelse til dyrkning og natur², bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo³, bekendtgørelse om skærmende beplantning ved skæmmende tekniske anlæg⁴ samt bekendtgørelse om flyvehavre⁵.

Baggrunden for loven om drift af landbrugsjorder var blandt andet på sigt at skabe en samlet ramme for driften af landbrugsjorder, hvor der tages udgangspunkt i et perspektiv om bæredygtighed og om sektorintegration af miljø- og naturhensyn i landbrugsproduktionen.

Ved lovens udarbejdelse havde den politiske holdning til og befolkningens interesse for landbruget ændret sig væsentligt gennem de seneste årtier. Førhen var der især fokus på erhvervsinteresserne, effektivisering, landbrugsstruktur, valuta-indtjening, beskæftigelse og samfundsøkonomi i det hele taget. I dag har målet med landbruget et bredere sigte, idet det i højere grad end tidligere inkluderer hensyn til natur, miljø, dyrevelfærd, sundhed og kvalitet. Bæredygtighedsbegrebet er den samlede ramme, hvor hensyn til økonomi, sociale forhold og miljø og natur integreres i et langtidsperspektiv, og hvor natur- og produktionsressourcerne også bliver sikret for kommende generationer.

Samtidig var det et mål at opnå øget sektorintegration af natur- og miljøhensyn både nationalt og i den fælles landbrugspolitik i EU.

Desuden var der behov for at skabe bedre overskuelighed af den samlede regulering af landbrugsjorderne for berørte landmænd, andre borgere og myndigheder.

Formålet med lov om drift af landbrugsjorder, i det følgende kaldet Driftsloven, er bl.a. at øge integrationen af naturhensyn i landbrugsdriften. Dette skal ske gennem at

¹ Lov nr. 434 om drift af landbrugsjorder, af 9. juni 2004.

² Bekendtgørelse nr. 460 af 13. juni 2005

³ Bekendtgørelse nr. 17 af 13. januar 2006

⁴ Bekendtgørelse nr. 890 af 26. august 2004

⁵ Bekendtgørelse nr. 891 af 26. august 2004

fremme en bæredygtig udvikling af landbrugsjorder ved at forene hensyn til 1) bevaring af produktionsgrundlaget og 2) bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier.

1.2. Baggrunden for, at loven blev udvalgt til lovovervågning

Baggrunden for udvælgelse af lov om drift af landbrugsjorder til lovovervågning fremgår af bemærkningerne til lovforslaget (L112) under punkt 9: ”For at vurdere om sigtet med loven bliver opfyldt, skal der gennemføres en undersøgelse af, hvilken indvirkning lovens regler har haft på naturbeskyttelsen ved driften af landbrugsjorderne. Da virkningen af lovens regler først vil vise sig efter en vis periode, vil Fødevareministeriet 3 år efter udstedelsen af de bekendtgørelser, der skal give amtsrådet muligheder for at benytte loven til forbedring af natur og landskab, foretage en undersøgelse⁶ af, i hvilket omfang mulighederne er udnyttet. I den forbindelse vil det også blive vurderet, om udbredelse af kæmpebjørneklo har et omfang, der berettiger til en mere intensiv bekæmpelse end den, der har fundet sted i 3-årsperioden. Når disse undersøgelser er foretaget, vil der, efter høring af de parter, der har været inddraget i forbindelse med lovforslagets udarbejdelse, blive afgivet en rapport til Folketingets Fødevareudvalg herom”.

1.3. Målsætninger for evalueringen

Lovovervågningen har til formål at evaluere følgende bestemmelser i driftsloven:

- 15 års genopdykningsret ved anmeldelse til lysåben natur/udyrdet areal (§ 6)
- anvendelse til ikke-lysåben natur (§ 7)
- anvendelse til skovplantning (§ 9, stk. 1)
- mulighed for at påbyde beplantning om skæmmende tekniske anlæg (§ 9, stk. 2)
- reglerne om bekæmpelse af kæmpebjørneklo (efter § 10)

Reglerne om rydningspligten (§ 5) er ikke behandlet i foreliggende redegørelse. Rydningspligten betyder, at der ikke må forekomme opvækst af træer og buske ældre end 5 år regnet fra lovens ikrafttræden. Da lovovervågningen foretages 3 år efter lovens ikrafttræden, har der endnu ikke fundet tilsyn/kontrol med bestemmelsen, og det er derfor ikke fundet relevant at medtage dette i redegørelsen.

Kort tid efter driftslovens ikrafttræden fremsattes forslaget om nedlæggelse af amterne, sammenlægning af kommuner og overførsel af amtets opgaver med driftsloven til kommunerne. Det er derfor på forhånd fundet naturligt, hvis amterne ikke lige før deres nedlæggelse har påbegyndt en indsats. Tilsvarende har kommunerne først i år haft kompetencen til at udnytte lovens muligheder samtidig med, at mange kommuner har måttet bruge mange kræfter på sammenlægning. Det var derfor på forhånd forventet, at det var småt med initiativer på de områder, hvor amtet/kommunen frivilligt kunne tage initiativ.

---

⁶ Undersøgelsen er udmøntet i en spørgeskemaundersøgelse til kommunerne udarbejdet af Plantedirektoratet, bilag 1

2. HØRTE ORGANISATIONER OG MYNDIGHEDER

Lovovervågningen har taget udgangspunkt i en spørgeskemaundersøgelse (bilag 1) blandt alle landets kommuner. Supplerende information er indhentet blandt eksperter i kæmpebjørneklo fra Københavns Universitet (KU), Skov og Landskab, Institut for Økologi/Sektion for Botanik, KU samt Orbicon. Sidstnævnte udbyder bjørneklobekæmpelse i kommunerne. Desuden er medtaget bemærkninger fra en borger der uopfordret har rettet henvendelse til ministeren med ønsker til ændringer i bekendtgørelsen om bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

2. 1. Sammenfatning af hørte parter brug af lovens regler

Alle landets kommuner er blevet hørt gennem en spørgeskemaundersøgelse. Udover de spørgsmål som relaterer sig til forhold i kommunens tid, er kommunerne desuden blevet bedt om at svare for den del af de(t) tidligere amt(er) som den nuværende kommune geografisk var en del af før kommunalreformen.

52 kommuner har afgivet svar, hvilket svarer til knap 53 % af kommunerne. Af disse angiver 23 kommuner, at deres data fra tiden i amtet er mangelfulde. Undersøgelsen kan derfor alene give en indikation af brugen af driftsloven. Hvor det er fundet relevant, er datamaterialet fra respondenterne⁷ opskaleret for at give et indtryk af niveauet på landsplan. Opskaleringen er et meget groft estimat og tallene bør derfor tages med forbehold på grund af ovenstående omstændigheder. Forudsætningen for opskaleringen har bl.a. været et vist areal og antal besvarelser, geografisk spredning samt en rimelig fordeling mellem land- og bykommuner i datagrundlaget. I det følgende refereres der alene til kommunen, hvilket dog også omfatter eventuelle oplysninger fra den del af de(t) tidligere amt(er) som den nuværende kommune geografisk var en del af før kommunalreformen amtets tid.

2.1.1. Driftslovens § 6 om 15 års genopdykningsret

§ 6. En ejer eller bruger kan anmelde et areal, der ikke er beskyttet efter § 3 i lov om naturbeskyttelse, som halvkulturarreal eller udyrket areal til amtsrådet. Ejeren eller brugeren opnår derved ret til at genopdyrke arealet inden for de næste 15 år, uanset at arealet i mellemtiden måtte komme til at opfylde kriterierne for § 3-beskyttelsen, medmindre amtsrådet inden 4 uger efter anmeldelsen har oplyst ejeren eller brugeren om, at arealet allerede er beskyttet.

50 kommuner har samlet modtaget i alt 261 anmeldelser om 15 års genopdykningsret siden driftslovens ikrafttrædelse 1. september 2004. Anmeldelser i 15 kommuner dækker et areal svarende til godt 1200 ha. Opskaleret til landsplan svarer det til, at der er modtaget godt 500 anmeldelser om 15 års genopdykningsret, svarende til ca. 8.000 ha. Respondenterne i undersøgelsen har afvist i alt 52 anmeldelser om 15 års genopdykningsret, i alt 72 ha. Der er kun modtaget én indsigelse til kommunens/amtets afgørelser.

⁷ Én respondent svarer til én kommune. Udtrykket anvendes i denne lovovervågning særligt når det opgøres forholdsmæssigt hvor mange kommuner ud af det samlede antal besvarelser, der har besvaret et spørgsmål.

Tabel 1: Driftslovens § 6 om 15 års genopdyrkningsret

Spørgsmål	Antal	Hektar	Antal kommuner der har besvaret spørgsmålet
Hvor mange anmeldelser efter § 6 om 15 års genopdyrkningsret har kommunen modtaget?	261 (500)*		50
Hvor stort et areal dækker anmeldelserne i alt?		1206	15
Hvor mange anmeldelser har kommunen/amtet afvist?	52		16
Hvor stort et areal har kommunen/amtet afvist?		72	12
Hvor mange indsigelser har kommunen/amtet modtaget?	1		14

*)Tallene i parentes angiver en opskalering af data til landsplan og er et groft estimat

Med 261 anmeldelser har en del landmænd haft glæde af bestemmelsen. Det forholdsvist begrænsede antal anmeldelser kunne dog tyde på, at denne mulighed i loven enten ikke er generelt kendt blandt lodsejere og/eller at behovet ikke har været så stort.

2.1.2. Driftslovens § 7 om anvendelse til ikke-lysåben natur

§ 7. Bestemmelserne i §§ 3-5 er ikke til hinder for opretholdelse af andre former for natur end angivet i § 4, hvis de var etableret ved lovens ikrafttræden. Bestemmelserne er heller ikke til hinder for varig ændring i arealanvendelsen til andre former for natur end angivet i § 4, når det er i overensstemmelse med anden lovgivning og med amtsrådets vedtagne og offentliggjorte planer i henhold til anden lovgivning.

Stk. 2. Hvis etablering af andre former for natur efter stk. 1 indebærer beplantning over 0,5 ha, skal der ske anmeldelse til en myndighed bestemt af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri.

Stk. 3. Naturarealer, jf. stk. 1, kan til enhver tid anvendes til jordbrugsmæssige formål, jf. § 4, igen, medmindre dette vil være i strid med anden lovgivning.

Bestemmelsen giver mulighed for beplantninger som undtagelse fra lovens hovedsigte om lysåben natur.

45 kommuner har samlet modtaget i alt 63 anmeldelser om beplantning over 0,5 ha siden driftslovens ikrafttrædelse 1. september 2004. Anmeldelserne dækker et areal svarende til i alt 278 ha. Opskaleret til landsplan estimeres det, at der er modtaget knap 140 anmeldelser om beplantning over 0,5 ha. Respondenterne i undersøgelsen har afvist i alt 2 anmeldelser om beplantning over 0,5 ha, svarende til 11 ha. Der har ingen indsigelser været til kommunen/amtets afgørelser.

Tabel 2: Driftslovens § 7 om anvendelse til ikke-lysåben natur

Spørgsmål	Antal	Hektar	Antal kommuner der har besvaret spørgsmålet
Hvor mange anmeldelser af ikke-lysåben natur der indebærer beplantning over 0,5 ha har kommunen/amtet modtaget?	63 (140)*		45
Hvor stort et areal dækker anmeldelserne i alt?		278	8
Hvor mange anmeldelser har kommunen/amtet afvist?	2		8
Hvor stort et areal har kommunen/amtet afvist?		11	7
Hvor mange indsigelser til kommunen/amtets* afgørelser er indkommet fra natur/miljøorganisationer, naboer el.lign.?	0		8
Hvor mange indsigelser til kommunen/amtets afgørelser er indkommet fra anmelderen selv?	0		8

*)Tallene i parentes angiver en opskalering af data til landsplan og er et groft estimat

Med 63 anmeldelser har nogle landmænd haft glæde af bestemmelsen. Det begrænsede antal anmeldelser kunne dog tyde på, at denne mulighed i loven enten ikke er generelt kendt blandt lodsejere og/eller at behovet ikke har været så stort.

2.1.3. Driftslovens § 9, stk. 1 om skovplantning

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte særlige regler om 1) skovplantning, herunder regler om, at der ikke må foretages skovplantning inden for områder, hvor skovplantning er uønsket i henhold til en endeligt vedtaget regionsplan

Reglerne om skovplantning i driftsloven er en videreførelse af de tidligere regler for skovrejsning. I redegørelsen er det undersøgt, hvor mange ansøgninger kommunerne/amterne har modtaget til skovplantning indenfor områder, hvor skovplantning er uønsket i henhold til en endeligt vedtaget regionsplan.

43 kommuner har samlet modtaget 210 dispensationsansøgninger fra skovreglerne siden driftslovens ikrafttrædelse 1. september 2004. Dispensationsansøgningerne i 11 af kommunerne dækker et areal svarende til i alt 538 ha. Opskaleret til landsplan svarer det til, at der er modtaget godt 480 dispensationsansøgninger fra skovreglerne. Respondenterne har afvist i alt 8 dispensationsansøgninger, svarende til 30 ha. Der har ingen indsigelser været til kommunen/amtets afgørelser.

Som noget nyt blev indført, at kommunerne inden for en frist på fire uger skal give et begrundet afslag, såfremt en lodsejer ikke kan få sin ansøgning igennem.

Tabel 3: Driftslovens § 9, stk. 1 om skovplantning

Spørgsmål	Antal	Hektar	Antal kommuner der har besvaret spørgsmålet
Hvor mange dispensationsansøgninger (fra skovreglerne) om skovplantning har kommunen/amtet modtaget?	210 (480)*		43
Hvor stort et areal dækker dispensationsansøgningerne i alt?		538	11
Hvor mange dispensationsansøgninger har kommunen/amtet afvist?	8		14
Hvor stort et areal har kommunen/amtet afvist?		30	13
Hvor mange indsigelser har kommunen/amtet modtaget?	0		13

*) Tallene i parentes angiver en opskalering af data til landsplan og er et groft estimat

Med 210 anmeldelser i 43 kommuner har en del landmænd haft glæde af bestemmelsen. Det forholdsvist begrænsede brug af muligheden for at søge dispensation fra skovreglerne kunne dog tyde på, at denne mulighed i loven enten ikke er generelt kendt blandt lodsejere og/eller at behovet ikke har været så stort. De ændrede procedureregler har ikke givet anledning til bemærkninger.

2.1.4. Driftslovens § 9, stk. 2 om skærmende beplantning ved skæmmende tekniske anlæg

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte særlige regler om [...] 2) amtsrådets mulighed for at påbyde en ejer eller bruger at etablere skærmende beplantning om skæmmende tekniske anlæg inden for områder, der i en offentliggjort indsatsplan, jf. § 12, er fastlagt som områder, hvor skærmende beplantning er ønskelig af landskabelige hensyn.

I henhold til en endeligt vedtaget offentliggjort indsatsplan har amtsrådet (nu: kommunalbestyrelsen) mulighed for at pålægge ejere af landbrugsjorder, at etablere basal skærmende beplantning om skærmende tekniske anlæg. Indsatsplanen skal indeholde oplysninger om formålet, indsatsområdet mv.

Ingen af respondenterne har vedtaget en indsatsplan om skærmende beplantning ved skærmende tekniske anlæg.

To kommuner har indgået frivillige aftaler om skærmende beplantning uden foregående indsatsplan.

Alle respondenter svarer, at Driftsloven hidtil har haft enten uændret (26) eller positiv (3) effekt på etablering af skærmende beplantning. 16 kommuner forventer at Driftsloven fremover vil få positiv effekt på etablering af skærmende beplantning, mens 11 kommuner forventer uændret effekt.

Flere kommuner nævner i den sammenhæng andre lovgivninger hvor skærmende beplantning varetages: planloven, naturbeskyttelsesloven, husdyrloven, minkbekendtgørelsen samt lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ønsker til ændringer i reglerne om skærmende beplantning

Kommunerne har meddelt følgende ønsker til supplement og ændring af reglerne om driftslovens § 9 om skærmende beplantning:

Seks respondenter ønsker en vejledning til bekendtgørelsen, udbredelse af større kendskab til reglerne og de konkrete muligheder, samt en bedre definition på udtrykket skærmende.

Fem kommuner ønsker mulighed for udstedelse af påbud uden indsatsplan, f.eks. gennem lovgivning⁸. Argumentet er bl.a., at det vil kræve mindre ressourcebelastning og medføre, at bekendtgørelsen anvendes mere.

Seksten respondenter vurderer, at der ikke er behov for ændring af reglerne om skærmende beplantning.

Da ingen respondenter hidtil har benyttet sig af mulighederne i reglerne for skærmende beplantning, giver ændringsønskerne til disse regler anledning til at se nærmere på, hvorvidt det er hensigtsmæssigt at ændre bestemmelserne

---

⁸ Efter nugældende lov er der ikke hjemmel til dette

2.1.5. Dr iftslovens § 10 (bekæmpelse af kæmpebjørneklo)

§ 10. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri træffer bestemmelse om, hvilke plantearter der skal anses for uønskede, fordi de kan skade afgrøderne, naturen eller landskabet.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter, herunder om

- 1) håndtering og behandling af varer og produkter med indhold af uønskede plantearter,
- 2) transport ad offentlig vej af varer og produkter med indhold af uønskede plantearter,
- 3) rengøring af transportmidler, maskiner, redskaber, emballage og lokaler, der har været anvendt til transport, behandling, håndtering og opbevaring af varer med indhold af uønskede plantearter,
- 4) overdragelse af varer og produkter med indhold af uønskede plantearter,
- 5) behandling af arealer med forekomst af uønskede plantearter og
- 6) pligt til at afgive oplysning om forekomst af uønskede plantearter, herunder ved overdragelse af ejendoms- eller brugsret til arealer eller ved anvendelse af maskiner og redskaber m.v., der tilhører andre.

Stk. 3. I regler udstedt i medfør af stk. 2 kan der fastsættes bestemmelser om, at ministeren kan lade bekæmpelse eller forebyggelse af udbredelse af uønskede plantearter udføre, såfremt påbud herom ikke er efterkommet af ejeren eller brugeren inden for en nærmere fastsat frist. Ministeren kan herunder fastsætte, at bekæmpelsen sker helt eller delvis for ejerens eller brugerens regning.

I henhold til en endeligt vedtaget offentliggjort indsatsplan har amtsrådet (nu: kommunalbestyrelsen) mulighed for at pålægge ejere af arealer hvor der findes kæmpebjørneklo, at bekæmpe denne. Indsatsplanen skal indeholde oplysninger om formålet, indsatsområdet, bekæmpelsesfrister mv.

Fjorten kommuner har vedtaget en indsatsplan om bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Blandt disse har 8 gennemført kontrol på nuværende tidspunkt. Ti kommuner har tilsammen udstedt 77 påbud om bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Alle respondenter svarer, at driftsloven hidtil har haft enten positiv (21) eller uændret (22) effekt på bekæmpelsen af kæmpebjørneklo. 36 kommuner forventer, at Driftsloven fremover vil få positiv effekt på bekæmpelsen af kæmpebjørneklo, mens 10 kommuner forventer uændret effekt.

Stort set alle respondenter angiver, at de har foretaget bekæmpelse af kæmpebjørneklo uden for bestemmelserne i driftsloven. Godt halvdelen af respondenterne oplever andre invasive plantearter.

Ønsker til ændringer i regler om bekæmpelse af kæmpebjørneklo

Et flertal af respondenterne (30) finder behov for at ændre reglerne for at effektivisere bekæmpelsen af kæmpebjørneklo. 15 finder, at der ikke er et behov.

18 kommuner ønsker at kunne bekæmpe for ejers regning. Ti kommuner angiver, at bekæmpelse af bjørneklo skal gøres obligatorisk på lige fod med flyvehavre, og derved undgå kravet om indsatsplaner. Det foreslås, at Staten skal betale ved store bjørneklokolonier. Desuden ønsker en kommune, at bøderne tilbageføres til kommunen.

Flere kommuner vurderer, at bekendtgørelsen har øget bevågenheden på kæmpebjørneklo og engagementet for dens bekæmpelse. En kommune sigter således på at opnå tilnærmelsesvis udryddelse. En anden kommune angiver dog, at bekendtgørelsen er utilstrækkelig til at ”standse ulykken”. Andre indvendinger er, at den nuværende ordning er for administrativt tung, at påbudsværktøjet er for tungt og bøderne er for små. Udarbejdelse af indsatsplan kræver for mange ressourcer.

Der udtrykkes ønske om, at kommunalbestyrelsen selv skal kunne påbyde bekæmpelse på arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, og at der bør være bekæmpelseskrav langs vandløb i Vandløbsloven.

I en undersøgelse gennemført af Fødevarerministeriet i 2006 blandt landets tidligere kommuner, fremgik det, at 45 % af respondenterne på daværende tidspunkt ikke havde planer om at vedtage en indsatsplan. De fleste begrundelser herfor skyldtes strukturreformen (24 %), men også ressourcer (10 %) og bureaukratisk arbejdsomfang (3 %) blev angivet som årsag. Endelig angav 14 %, at problemet ikke havde et omfang som begrundede udarbejdelse af indsatsplan.

De to spørgeskemaundersøgelser har ikke givet noget entydigt svar fra kommunerne på spørgsmålet om, hvorvidt der er grund til at ændre reglerne yderligere. Kun 12 kommuner svarer, at de har udarbejdet indsatsplaner. Erfaringerne med brug af regelsættet er derfor begrænset.

Bidrag til kæmpebjørnekløreglerne fra andre høringsparter

For at sikre et samlet overblik over udbredelsen af kæmpebjørneklo i Danmark har Fødevarerministeriet kontaktet Københavns Universitet Institut for Økologi/Faggruppe for Botanik, samt Københavns Universitet, Skov og Landskab for en vurdering af omfanget. Institut for Økologi har gennem undersøgelse fundet, at kæmpebjørneklo forefindes i 99 % af alle landets kommuner. Højst halvdelen af disse registrerede planten. Vurderingen fra Institut for Økologi er, at den kommunale indsats mod kæmpebjørneklo er meget ujævn. Der er kommuner, hvor man helt har udryddet arten, og der er kommuner, hvor man stort set intet gør. Institut for Økologi angiver et groft estimat for plantens udbredelse på landsplan til ca. 10-11.000 ha. Men fremhæver, at selv et meget forsigtigt estimat på 5.000 ha dog også er en betydelig mængde bjørneklo. Der foreligger ingen undersøgelser der kan dokumentere, hvorvidt planten er i fremgang eller i tilbagegang.

Skov og Landskab vurderer, at der først og fremmest er behov for at koordinere indsatsen væsentlig bedre, end det gøres i dag. Der nævnes eksempler på, at bekæmpelse langs vandløb nedestrøms ikke har effekt, når der ikke sker bekæmpelse opstrøms. Skov og Landskab foreslår at ændre bekendtgørelsens mulighed for at bekæmpe, til et påbud om at bekæmpe.

Virksomheden Orbicon udbyder bjørneklobekæmpelse i kommunerne. Med baggrund i deres erfaringer fra samarbejdet med kommunerne er deres betragtninger medtaget i redegørelsen. De anbefaler, at kommunerne skal kunne bekæmpe på lodsejers regning. Det begrundes med, at det er afgørende for at kunne prissætte indsatsplanerne og dermed for, om kommunerne vil binde an med at vedtage indsatsplaner.

Orbicon foreslår, at bekendtgørelsen skal understøtte, at bekæmpelsen sker med udgangspunkt i plantens spredningsveje. Dvs. at kommuner, der deler et vandløbsopland skal kunne forpligte hinanden til at lave indsatsplaner i disse oplande. Desuden skal Vejdirektoratet og Banedanmark også forpligtes til at lave indsatsplaner for deres vej- og baneområder, da disse også har en funktion som spredningsveje.

Virksomheden finder, at bekendtgørelsen også burde give kommunerne mulighed for at vedtage en indsatsplan for f.eks. et samlet vandløbsopland og bygge en tids-

plan ind i indsatsplanen, så man kan arbejde sig gennem oplandet i løbet af nogle år. Erfaringen siger, at kommunerne i praksis ikke har økonomi til at tage et helt vandløbsopland ad gangen.

Det ønskes endvidere, at bekendtgørelsen også har fokus på forebyggelse. Det kunne ske ved at anbefale, at kommunerne starter med at lave indsatsplaner for de områder, hvor der ikke findes bjørneklo eller hvor problemerne er meget små.

En borger har rettet henvendelse til ministeren med ønsker til ændringer i bekendtgørelsen om bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Forslagene er medtaget i redegørelsen, da det vidner om, at emnet også optager private lodsejere. Der foreslås skærpelse af bekendtgørelsen så kommunerne har pligt til at lave indsatsplaner for bekæmpelse af kæmpebjørneklo. Vedkommende oplever, at egen og andre lods-ejeres indsats mod planten er nyttesløs, så længe kommunerne omkring åen hverken ønsker eller har pligt til at vedtage en indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Høringsparternes ønsker om ændringer til reglerne om bekæmpelse af kæmpebjørneklo giver anledning til at overveje ændringer.

2.1.6. Invasive plantearter

Cirka halvdelen af respondenterne oplever andre invasive plantearter end kæmpebjørneklo, hvor der efter kommunens vurdering er behov for at anvende driftslovens bestemmelser om bekæmpelse af uønskede plantearter. Det drejer sig om Rynket rose (21), japansk pileurt (16), kæmpe pileurt (8), gyldenris (6), gyvel (6), glansbladet hæg (4), rød hestehov (4) og pastinak (1).

En kommune foreslår desuden, at alle invasive plantearter bør inddrages ved udstedelse af nye bekendtgørelser.

Det bør overvejes, hvordan man skal forholde sig til kommunernes ønsker.

3. FØDEVAREMINISTERIETS VURDERING AF, HVORVIDT LOVN LEVER OP TIL DE KONKRETE MÅLSÆTNINGER

Lovovervågningen formål om at evaluere bestemmelserne i driftsloven om 15 års genopdyrkningsret ved anmeldelse til lysåben natur/udyrket areal (§ 6), anvendelse til ikke-lysåben natur (§ 7), anvendelse til skovplantning (§ 9, stk. 1), mulighed for at påbyde beplantning om skæmmende tekniske anlæg (§ 9, stk. 2) samt reglerne om bekæmpelse af kæmpebjørneklo (efter § 10) er opfyldt.

Reglerne om rydningspligten (§ 5) er, som tidligere nævnt, ikke behandlet i foreliggende redegørelse, da der endnu ikke fundet tilsyn/kontrol med bestemmelsen.

Fødevareministeriet vurderer ud fra besvarelserne i spørgeskemaundersøgelsen, at de frivillige virkemidler i lov om drift af landbrugsjorder har vist sig at være et godt værktøj for mange kommuner og lodsejere. De har været medvirkende til at øge integrationen af naturhensyn i landbrugsdriften ved et forene hensynet til produktionsgrundlaget og bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier.

Det kan dog konstateres, at særligt kommunalreformen har haft indvirkning på, hvilke initiativer der er iværksat og hvor meget information, der er videregivet til lodsejere.

Driftslovens § 6 om 15 års genopdyrkningsret; § 7 om anvendelse til ikke-lysåben natur og § 9, stk. 1 om skovplantning

Særligt hvad disse tre bestemmelser angår, er data begrænsede af, at mange kommuner (44 % af respondenterne) ikke har kunnet svare for, hvad der er sket i amtets tid.

En del lodsejere haft glæde af bestemmelserne, men generelt tyder det på, at denne mulighed i loven enten ikke er generelt kendt blandt lodsejere og/eller at behovet ikke har været så stort.

På trods af det begrænsede datamateriale, vurderer Fødevareministeriet, at reglerne for disse tre bestemmelser har levet op til lovens målsætninger, men at de er forholdsvis ukendte blandt lodsejere, og at der er behov for mere oplysning om reglerne.

Besvarelsene vedrørende §§ 6, 7 og 9, stk. 1 giver dermed anledning til overvejelse om at iværksætte en informationsindsats om disse bestemmelser.

Driftslovens § 9, stk. 2 om skærmende beplantning ved skæmmende tekniske anlæg

For så vidt angår driftslovens § 9, stk. 2 om skærmende beplantning, finder kommunerne, at området er reguleret tilstrækkeligt gennem anden lovgivning. Dertil skal dog bemærkes, at der ikke kan opstilles vilkår om beplantning i medfør af øvrig lovgivning for så vidt angår bestående anlæg samt eventuelle anlæg, der ikke kræver tilladelse til opførelse. Flere kommuner forventer da også at denne bestemmelse vil få positiv effekt på etablering af skærmende beplantning fremover. Dermed lever bestemmelsen op til lovens målsætninger.

På baggrund af kommunernes besvarelser vurderer Fødevareministeriet, at det vil være hensigtsmæssigt at se på mulighederne for en forenkling af bestemmelsen med hensyn til indsatsplanlægning, således at der gives mulighed for at en kommune kan give påbud om etablering af skærmende beplantning overalt i landzone, eller at der gives mulighed for at udpege dele af landzonearealer i kommuneplanen, hvor reglerne gælder.

Driftslovens § 10 (bekæmpelse af kæmpebjørneklo)

For driftslovens § 10 om bjørneklobekæmpelse vurderer Fødevareministeriet samlet, at reglerne har været til glæde for kommunerne, men at den nuværende kommunale bekæmpelsesindsats af kæmpebjørneklo er mangelfuld. Planten findes stort set over hele landet, og der er således ikke tale om lokale problemer. Med baggrund i udtalelserne fra Københavns Universitet, er der behov for en mere koordineret bekæmpelsesindsats. Hovedparten af kommunerne anfører da også, at der er behov for at ændre reglerne for at effektivisere bekæmpelsen af kæmpebjørneklo.

Ved en spørgeskemaundersøgelse af kommunernes brug af reglerne om bekæmpelse af kæmpebjørneklo gennemført i 2006, giver besvarelsene fra de 45 % som ikke planlagde anvendelse af regelsættet ved udarbejdelse af indsatsplaner imidlertid et relativt nuanceret billede af årsagen. Blandt andet anføres fokus på kom-

munalreform, manglende ressourcer, manglende prioritering af problemet med bjørneklo, og et ubetydeligt problem i kommunen.

Kommunernes Landsforening samt enkelte kommuner oplyste dog ved denne lejlighed, at gældende bekendtgørelses eneste sanktionsmulighed, dvs. politianmeldelse af kommunens borgere, lokalpolitisk ikke er ”god tone”, idet man ikke ønsker at kriminalisere borgeren unødigt. Endelig vil en bødestraf, der som bekendt tilfalder statskassen, ikke komme kommunekassen til gode. Da borgeren endvidere formodes at foretrække et kommunalt betalingskrav, qua et reelt stykke udført arbejde frem for en politianmeldelse med krav om bødestraf, samt at bødestraffen i dag (jf. gældende sanktionspolitik) alligevel skal modsvare bekæmpelsesomkostningerne, fandt KL, at bødestraffen indledningsvist burde erstattes af et kommunalt betalingskrav. Dette trækker i retning af en imødekommelse af kommunerne på dette punkt ved en lovændring.

Samlet set vurderer Fødevareministeriet, at udbredelsen af kæmpebjørneklo har et omfang, der berettiger til en mere intensiv bekæmpelse end den, der har fundet sted i den forløbne 3-årsperiode.

For at øge indsatsen vil Fødevareministeriet – med inddragelse af Kommunernes Landsforening, Dansk Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet – i 2008 vurdere muligheden for mere effektive regler, herunder se på

- *erstatning af bødestraf med lodsejerbetaling for kommunens bekæmpelsesindsats, når lodsejeren ikke har efterkommet et påbud om bekæmpelse,*
- *de særlige spredningsproblemer ved især vandløb, men også veje og jernbaner, som går på tværs af kommunegrænserne,*
- *alternative muligheder for indsatsplanlægning, herunder undladelse af denne.*

Invasive plantearter

Det er Fødevareministeriets vurdering, at der er behov for at se nærmere på muligheden for at inkludere andre invasive plantearter på listen over uønskede plantearter, ved fastsættelse af regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse i medfør af driftsloven. Dette skal ses i sammenhæng med Miljøministeriets arbejde med en handlingsplan for ikke-hjemmehørende invasive arter. Her foreslås det bl.a. et samarbejde mellem repræsentanter fra Miljøministeriet og Fødevareministeriet for at koordinere og styrke den danske indsats vedrørende invasive arter. Med baggrund i de konklusioner der træffes i et sådant arbejde, kan det overvejes at andre invasive plantearter sættes på listen over uønskede plantearter i medfør af driftsloven.

Invasive plantearter er et emne, som relaterer sig til flere lovgivninger. Hvis invasive plantearter således efter en risikoanalyse bliver kategoriseret som planteskadegørere, vil regulering af dem skulle ske i regi af planteskadegørerloven og ikke i regi af driftsloven. Lov om planteskadegørere giver mulighed for at forbyde import (fra lande udenfor EU) samt spredning i Danmark af en række såkaldte karantæneskadegørere, herunder planter. Muligheden anvendes ikke i dag for planter (bortset fra ikke europæiske arter af dværgmistelten), men vil kunne anvendes efter en fælles EU- risikovurdering af den enkelte plantes direkte eller indirekte

skadevirkning på planteavlen og efter beslutning i EU's stående komite for plante-sundhed.

Fødevareministeriet vil iværksætte et arbejde med at opstille kriterier for, hvornår en invasiv planteart berettiger til en offentlig bekæmpelsesindsats. Det vil ske med inddragelse af Miljøministeriet.

4. SAMLET KONKLUSION

Nærværende redegørelse har vist, at loven har levet op til sit formål om at øge integrationen af naturhensyn i landbrugsdriften. Fødevareministeriet vurderer, at de frivillige virkemidler i lov om drift af landbrugsjorder har vist sig at være et godt værktøj for mange landmænd og kommuner. Med disse bestemmelser er der givet mulighed for at øge integrationen af naturhensyn i landbrugsdriften ved et forene hensynet til produktionsgrundlaget og bevaring af natur, miljø og landskabelige værdier, bl.a. gennem mulighed for lodsejeren at anmelde om 15 års genopdykningsret, anvendelse til ikke-lysåben natur og anvendelse til skovplantning samt for kommunerne at påbyde beplantning om skæmmende tekniske anlæg samt sikre bekæmpelse af kæmpebjørneklo.

Det kan dog konstateres, at særligt kommunalreformen har haft indvirkning på, hvilke initiativer der er iværksat og hvor meget oplysning, der er videregivet til lodsejere.

Samtidig med, at loven på de vurderede punkter har levet op til sit formål, har evalueringen peget på mulige forbedringer.

Fødevareministeriet vil i 2008 vurdere initiativer og mulige ændringer af reglerne på følgende punkter:

- øget information om den frivillige brug af lovens regler over for lodsejere og kommuner
- forenkling eller undladelse af indsatsplaner som forudsætning for, at kommunen kan give påbud til lodsejere om foranstaltninger
- øget indsats for bekæmpelse af kæmpebjørneklo
- udarbejdelse af kriterier for, hvornår invasive plantearter berettiger til en offentlig bekæmpelsesindsats.

Fødevareministeriet vil desuden gennemføre evaluering af lovens regler om rydningspligt i 2011 sammen med effekten af eventuelt ændrede regler i 2008.